

LIBRIS

Herbert George Wells, s-a născut la Atlas House, High Street 162 în Bromley, Kent, la 21 septembrie 1866 și a murit la vârsta de 79 de ani, în casa sa din Hanover Terrace 13, la data de 13 august 1946. Numit „Bertie” de către familia sa, el a fost al patrulea și ultimul copil al lui Joseph Wells, un fost grădinar, iar mai târziu, negustor și jucător profesionist de cricket și Sarah Neal, o fostă servitoare.

Un incident definitoriu al vieții tânărului Wells a fost un accident din 1874 care l-a lăsat țintuit la pat cu un picior rupt. Pentru a trece timpul a început să

citească cărți din biblioteca locală, pe care i le aducea tatăl său. Curând a devenit devotat celorlalte lumi și vieți la care cărțile i-au dat acces și i-au stimulat și dorința de a scrie. Prolific în multe genuri, a scris peste cincizeci de romane și zeci de nuvele. Producția sa non-ficțiune a inclus lucrări de comentariu social, politică, istorie, știință populară, satiră, biografie și autobiografie. Wells este, însă, foarte bine cunoscut pentru romanele sale științifico-fantastice și a fost numit „părintele science-fiction-ului”.

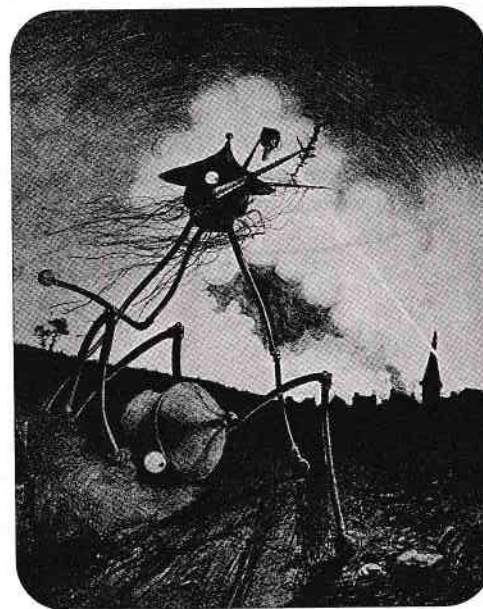
Pe lângă faima sa de scriitor, el a fost remarcat în timpul vieții sale ca prevestitor, chiar profet, dedicându-și talentele literare dezvoltării unei viziuni progresiste la scară globală. Futurist, el a scris o serie de lucrări utopice și a prevăzut apariția avioanelor, tancurilor, călătoriilor în spațiu, armelor nucleare, televiziunii prin satelit și ceva asemănător World Wide Web. Formația sa științifico-fantastică a imaginat călătoriile în timp, invazia extraterestră, invizibilitatea și ingineria biologică înainte ca aceste subiecte să fie comune.

Wells a fost socialist și membru al Societății Fabian. Winston Churchill a fost un cititor pasionat al cărților lui Wells și, după ce s-au întâlnit pentru prima dată în 1902, au păstrat legătura până când Wells a murit în 1946. Scrierile ample ale lui Wells despre egalitate și drepturile omului, în special lucrarea sa cea mai influentă, „Drepturile omului” (1940), a pus bazele Declarației Universale a Drepturilor Omului din 1948, care a fost adoptată de Națiunile Unite la scurt timp după moartea sa.

Wells și-a făcut lucrările convingătoare, insuflând detalii banale alături de o singură presupunere extraordinară per lucrare – numită „Legea lui Wells”. Cele mai notabile lucrări științifico-fantastice ale sale includ: „Mașina timpului” (1895), care a fost primul său roman, „Insula Doctorului Moreau” (1896), „Omul invizibil” (1897), „Războiul lumilor” (1898).

H.G. Wells

RĂZBOIUL LUMILOR

Traducere: S. RĂDVAN

ANDREAS

CARTEA I - SOSIREA MARȚIENILOR / 7

- Capitolul I* - În ajunul războiului / 9
Capitolul II - Meteorul / 18
Capitolul III - Pe câmp / 24
Capitolul IV - Cilindrul se deșurubează / 28
Capitolul V - Raza de foc / 32
Capitolul VI - Raza de foc pe șoseaua dinspre Chobham / 38
Capitolul VII - Cum m-am întors acasă / 41
Capitolul VIII - Seara de vineri / 47
Capitolul IX - Începe lupta / 51
Capitolul X - În toiul încăierării / 58
Capitolul XI - La fereastră / 65
Capitolul XII - Cum au fost nimicite orașele Weybridge și Shepperton / 72
Capitolul XIII - În ce împrejurări l-am întâlnit pe preot / 85
Capitolul XIV - La Londra / 92
Capitolul XV - Evenimentele din Surrey / 106
Capitolul XVI - Panica / 117
Capitolul XVII - „Fulgerătorul” / 133

CARTEA A II-A - PĂMÂNTUL SUB MARȚIENI / 145

- Capitolul I* - Sub călcâi / 147
Capitolul II - În clădirea năruită / 156
Capitolul III - Cincisprezece zile sub dărâmături / 169
Capitolul IV - Moartea preotului / 176
Capitolul V - Tăcerea / 182
Capitolul VI - Ce a rămas după cincisprezece zile / 186
Capitolul VII - Omul din Putney Hill / 191
Capitolul VIII - Orașul mort / 213
Capitolul IX - Dezastrul / 225
Capitolul X - Epilog / 232

ÎN AJUNUL RĂZBOIULUI

Nimeni n-ar fi crezut, în ultimii ani ai veacului al nouăsprezecelea, că fenomenele pământești erau observate cu cea mai mare pătrundere și luare aminte, de niște inteligențe superioare minților omenești și totuși muritoare ca și ele; că, în timp ce oamenii erau absorbiți de îndeletnicirile lor, alte făpturi îi cercetau și-i studiau tot atât de amănunțit poate cât studiază un savant la microscop vietățile trecătoare ce forfotesc și se înmulțesc într-o picătură de apă. Cu o nemărginită încredere în ei înșiși, oamenii se frământau fără astâmpăr prin lume, căutându-și de treburile lor mărunte, cu senina siguranță a stăpânirii pe care o aveau asupra materiei. Poate că sub lentila microscopului, infuzoriile fac la fel. Nimeni nu se gândea la toate celelalte planete ca la niște eventuale izvoare de primejdii pentru viața pământească. Nimeni nu cugeta la aceste lumi, cel puțin pentru a înlătura ideea de viață pe suprafața lor ca imposibilă sau improbabilă. E curios să ne amintim acum de felul cum eram deprinși să gândim în acea vreme îndepărtată. Cel mult, locuitorii Pământului își închipuiau că s-ar putea ca pe planeta Marte să existe ființe, probabil inferioare lor, gata să primească cu bunăvoință o expediție misio-nară. Cu toate acestea, dincolo de prăpastia spațiului, minți, care față de mințile noastre sunt ceea ce suntem

noi față de dobitoacele pieritoare, inteligențe cuprinzătoare, calme și nemiloase, priveau cu jind la acest pământ și întocmeau planuri pentru cucerirea lui. Iar în primii ani ai secolului al douăzecelea, a venit dezamăgirea cea mare.

Planeta Marte – e oare nevoie s-o amintim cititorului – se învârtește în jurul Soarelui la o depărtare medie de 225.000.000 de kilometri, iar lumina și căldura pe care le primește de la Soare sunt abia jumătate din cât primește globul nostru. Dacă ipoteza nebuloaselor este exactă, atunci planeta Marte trebuie să fie mai veche ca a noastră, și viața pe suprafața ei trebuie să fi început cu mult înainte ca Pământul să se fi solidificat. Având în vedere că are abia o șeptime din volumul Pământului, acest lucru i-a accelerat probabil răcirea, până la temperatura la care viața poate să apară. Planeta Marte are aer și apă și toate cele de nevoie făpturilor însuflețite.

Totuși, omul e atât de înfumurat și atât de orbit de vanitatea lui încât, nici până la sfârșitul veacului al nouăsprezecelea, nu s-a găsit un singur scriitor care să exprime ideea că viața inteligentă de pe Marte, dacă așa ceva ar exista într-adevăr, ar fi avut timp să se dezvolte acolo mai presus de nivelul ei pământesc. Ba foarte puțini oameni știau că, din moment ce Marte e mai bătrână decât Pământul nostru, din moment ce are o suprafață abia cât un sfert din cea a Pământului și se află la o distanță mai mare de soare, rezultă de aici, în mod firesc, că această planetă e nu numai mai depărtată de începutul vieții, dar și mai apropiată de sfârșitul ei.

Răcirea seculară, care va pune într-o zi stăpânire și pe planeta noastră, e deja foarte înaintată la vecina Marte. Datele fizice pe care le avem despre Marte sunt încă, în cea mai mare parte, o taină pentru noi, însă ceea ce știm este că, în regiunea ecuatorială, temperatura din miezul zilei abia dacă se ridică până la cea a iernilor noastre cele mai aspre. Atmosfera lui Marte e mai rară ca a noastră, oceanele s-au restrâns până la o treime din suprafața planetei și, din cauza anotimpurilor ce se perindă cu încetineală, troiene enorme de gheață și zăpadă se îngrămădesc și se topesc la cei doi poli, inundând în răstimpuri ținuturile mai temperate. Această stare supremă de sleire, care pentru noi e încă necrezut de departe, a devenit pentru locuitorii de pe Marte o problemă vitală. Presiunea necesității imediate le-a îmboldit inteligența, le-a dezvoltat facultățile și le-a înăsprit sufletele. Cercetând spațiul, cu o inteligență ascuțită și cu ajutorul unor instrumente pe care cu greu ni le putem închipui, ei văd un astru de dimineață la cea mai mică distanță, adică la 55.000.000 de kilometri de la ei spre Soare – astru de speranță, care nu e altul decât planeta noastră, mai caldă ca a lor, cu plante verzi și ape sure, cu o atmosferă noroasă, făgăduitoare de rodnicie, iar când norii se desfac, întinse ținuturi cu locuitori numeroși și mări înguste, brăzdate de corăbii.

Noi, oamenii, ființele care locuim acest Pământ, trebuie să fim pentru ei cel puțin tot atât de străini și de neimportanți cât ni se par nouă maimuțele și lemuriienii. De pe acum, pătura intelectuală a omenirii admite că viața este o neîncetată luptă pentru existență, și se pare

că aceasta este și credința locuitorilor de pe Marte. Răcirea planetei lor e foarte înaintată, în timp ce planeta noastră e încă plină de viață, dar, după părerea lor, ocupată numai de animale inferioare. La drept vorbind, singurul mijloc pentru ei de a scăpa de la o nimicire, care cu fiecare generație se apropie tot mai mult, este să cucerească un astru mai apropiat de Soare, în care să poată trăi.

Înainte de a-i judeca prea aspru, se cuvine să ne amintim ce distrugeri barbare, duse până la ultimul individ, am făcut noi înșine, nu numai printre speciile animale, cum ar fi zimbrii, ba chiar printre unele rase omenești inferioare. Tasmanienii, cu toată conformația lor omenească, au fost șterși de pe fața pământului în decurs de cincizeci de ani, printr-un război de exterminare, pornit de emigranții europeni. Suntem noi oare atât de mari apostoli ai îndurării, încât să avem dreptul de a ne plânge că marțienii au pornit războiul cu același gând ca și noi?

Ei par a fi calculat coborârea lor pe Pământ cu o siguranță și o istețime uimitoare – științele lor matematice fiind fără îndoială mult superioare alor noastre – și a-și fi dus la bun sfârșit pregătirile cu o unanimitate aproape desăvârșită. Dacă ne-ar fi îngăduit-o instrumentele noastre, am fi putut recunoaște, încă mult înainte de sfârșitul veacului al nouăsprezecelea, semnele viitoarelor perturbări. Oameni ca Schiaparelli au cercetat planeta roșie – e curios, în trecut fie zis, că veacuri nenumărate Marte a fost socotită ca steaua războiului – dar nu s-au priceput să tâlmăcească fluctuațiile apa-

rente ale fenomenelor pe care le înregistrau cu atâta exactitate. În tot acest timp, marțienii se pregăteau.

La eclipsa din 1894, Observatorul din Lick, mai întâi, apoi Perrotin din Nisa și alți observatori au zărit o limbă mare de foc pâlând pe partea albă a discului. Nu sunt departe de a crede că acest fenomen neobișnuit se datoră turnării aceluia tun imens – groapă enormă săpată în planeta lor – cu ajutorul căruia și-au aruncat proiectilele pe Pământ. Alte semne speciale, pe care nimeni nu a știut să le explice, au fost observate cu prilejul celor două eclipse ce au urmat, aproape de locul unde apărase limba de foc.

Sunt șase ani acum de când ne-a lovit cataclismul. Cum planeta Marte se apropia de punctul de opoziție, Lavelle, din Java, transmise deodată știrea extraordinară că o imensă explozie de gaz incandescent s-a produs pe această planetă. Explozia avusese loc pe la miezul nopții, iar spectroscopul, la care el a recurs imediat, arăta că o masă de gaze aprinse, mai cu seamă hidrogen, se îndrepta cu o viteză uriașă spre Pământ. La aproximativ un sfert de oră după miezul nopții, jetul acesta de foc s-a făcut nevăzut. Lavelle a comparat explozia aceasta cu un colosal fuior de flăcări, țâșnit deodată cu putere din planetă „ asemenea gazelor aprinse pe care le scuipe o gură de tun”.

Cuvântul era cum nu se poate mai potrivit. Totuși în ziarele de a doua zi nu a apărut nicio știre referitoare la acest eveniment, afară de o notiță scurtă în *Daily Telegraph*, prin urmare lumea a rămas mai departe neștiutoare față de una dintre cele mai grave primejdii care a

amenințat vreodată omenirea. Aș fi putut și eu să nu aflu nimic despre această erupție, dacă nu l-aș fi întâlnit la Ottershaw pe cunoscutul astronom Ogilvy. Știrea aceasta îl răscolise adânc și, peste măsură de emoționat, el mă pofti să observăm împreună, în noaptea aceea, planeta roșie.

Cu toate că s-au întâmplat de atunci atâtea evenimente, îmi amintesc încă foarte deslușit noaptea noastră de veghe: observatorul cufundat în întuneric și tăcere, lanterna răspândind o slabă lumină pe podea, declanșarea regulată a mecanismului telescopului, crăpătura îngustă a cupolei presărată cu praf de stele. Ogilvy umbla extrem de agitat de colo-colo. Nu-l vedeam, dar îmi dădeam seama după zgomot. Prin telescop se întrezărea o roată de cer de un albastru închis și mica planetă rotundă ce plutea în acest câmp vizual. Părea atât de mică, atât de strălucitoare, pașnică și mărunță cum era, ușor dungată cu fâșii transversale și cu o circumferință puțin turtită. Ce mică era într-adevăr! O gămălie de ac atât de sclipitoare! Părea că tremură puțin, dar în realitate erau doar vibrațiile imprimite telescopului de mecanismul de ceasornic care menținea planeta în câmpul vizual.

În timp ce-l observam, micul astru părea ba că se mărește, ba că se micșorează, ba că se apropie, ba că se depărtează. Adevărul însă e că-mi obosiseră ochii. Planeta era la șaiszeci de milioane de kilometri în spațiu. Puțini oameni pot concepe imensitatea vidului în care plutește pulberea universului material.

Aproape de astru, în câmpul vizual al telescopului, se vedeau trei puncte mici de lumină, trei stele telesco-

pice nesfârșit de depărtate, iar de jur împrejurul lor bezna de nepătruns a vidului. Toți cunoaștem efectul pe care-l produce acest întuneric asupra noastră într-o noapte înstelată de iarnă. Într-un telescop, bezna pare și mai adâncă. Iar prin hăul acela de întuneric, venea spre noi, invizibil încă, în mers vijelios și neîntrerupt, cu fiecare minut tot mai aproape cu mii de kilometri, obiectul. Obiectul acela pe care ni-l trimiteau viețuitoarele de pe Marte și care avea să aducă pe pământ atâta nenorocire, atâtea lupte și atâta moarte. Nu mă gândeam desigur la asta atunci – nimeni pe lume nu se gândea la acest proiectil.

În aceeași noapte, s-a produs o nouă erupție de gaze pe suprafața îndepărtatei planete. Am văzut-o exact în clipa în care cronometrul arăta miezul nopții: un fulger roșiatic pe margini, cu o ușoară radieră în jur. L-am anunțat imediat pe Ogilvy, care-mi luă locul. Era o noapte foarte călduroasă și mi se făcuse sete. Orbecăind prin întuneric, m-am îndreptat spre o măsută, unde era un sifon, în timp ce Ogilvy urmărea minunându-se dâra de gaze aprinse ce venea spre noi.

Douăzeci și patru de ore de la primul proiectil, cu o aproximație de una sau două secunde, un al doilea proiectil invizibil, aruncat de pe planeta Marte, pornea în noaptea aceea spre Pământ. Mi-aduc aminte că m-am așezat pe masă, în timp ce puncte verzi și roșii îmi jucau înaintea ochilor. Aș fi dorit puțină lumină ca să pot fuma mai în tihnă, căci nu bănuiam semnificația fulgerului zărit în urmă cu o clipă și toate urmările pe care avea să le aibă în curând pentru mine. Ogilvy a rămas în obser-

vație până la ora unu, apoi am luat lanterna și ne-am îndreptat spre casa lui. Sub noi, în întuneric, erau casele din Ottershaw și Ckertsey, în care sute de oameni dormeau în pace.

Toată noaptea, Ogilvy mi-a vorbit pe larg și a făcut speculații despre condițiile de viață ce există pe planeta Marte, râzând și ironizând ideea vulgară potrivit căreia pe acest astru ar exista locuitori care ne-ar face semne. Explicația lui era că pe planetă cade acum o ploaie abundentă de meteoriți sau se produce o uriașă erupție vulcanică. Mi-a arătat cât de puțin verosimil era ca evoluția organică să fi luat aceeași direcție pe cele două planete învecinate.

- Șansele împotriva unei existențe asemănătoare omului pe planeta Marte sunt de un milion la una, zise el.

Sute de observatori au văzut flacăra în noaptea aceea, apoi în noaptea următoare, tot pe la ora douăsprezece, și iarăși în noaptea a treia, și așa mai departe, timp de zece nopți: câte o flăcără pe noapte. De ce au încetat exploziile după cea de-a zecea, iată un lucru pe care niciun om de pe Pământ n-a încercat vreodată să-l lămurească. Poate că gazele produse pricinuiseră grave neajunsuri marțienilor. Nori groși de fum sau de praf, care prin telescoape puternice puteau fi zăriți de pe Pământ ca niște pete mici cenușii, se împrăștiară în atmosfera limpede a planetei, întunecându-i trăsăturile cele mai familiare.

În cele din urmă, se treziră și ziarele, și ici-colo apăru câte o cronică de vulgarizare asupra vulcanilor de pe Marte. Revista comico-serioasă *Punch*, mi-aduc aminte, se folosi cu mult haz de evenimentul acesta într-o cari-

catură politică. Absolut nebănuite, aceste proiectile pe care ni le trimiteau marțienii veneau spre Pământ prin abisul spațiului cu o iuțeală de zeci de kilometri pe secundă, tot mai aproape, oră de oră și zi de zi. Astăzi, mi se pare de necrezut cum oamenii puteau să-și vadă de treburile lor mărunte și interesele lor meschine, deși acest destin iminent atârna deasupra capetelor noastre. Îmi amintesc cât s-a străduit ambițiosul Markham ca să capete o nouă fotografie a planetei pentru ziarul ilustrat pe care-l conducea pe vremea aceea. În ceea ce mă privește, eram foarte preocupat să învăț să merg pe bicicletă, și absorbit în același timp de o serie de articole în care discutam despre evoluția probabilă a ideilor morale în raport cu progresul civilizației.

Într-o seară (primul proiectil se afla atunci numai la 15 milioane de kilometri de noi), am ieșit să mă plimb puțin cu soția mea. Era o noapte luminoasă, iar eu îi explicam tovarășei mele semnele Zodiacului și îi arătam planeta Marte, punct luminos în suș spre zenit, către care se îndreptau acum atâtea telescoape. Era cald, și un grup de excursioniști care se întorceau de la Chertsey sau Isleworth trecu pe lângă noi cântând din gură și din instrumente. Ferestrele înalte ale caselor se luminau când se întorceau oamenii să se culce. Dinspre gară se auzea zgomotul trenurilor ce treceau urducăind de pe o linie pe alta, uruitul acela năpraznic pe care depărtarea îl îndulcește până aproape de melodie. Soția mea îmi arată luminile roșii, verzi și galbene ale semnalelor, proiectându-se pe cadranul imens al cerului. Universul întreg părea cufundat în pace și siguranță.

METEORUL

Apoi, a venit noaptea și a căzut cel dintâi meteor. A fost văzut în zori de zi, trecând pe deasupra orașului Winchester, ca o linie de foc ce se îndrepta spre răsărit, la o mare înălțime în atmosferă. Sutele de oameni care l-au zărit l-au luat drept o stea căzătoare obișnuită. Albin l-a descris arătând că lăsa în urma lui o dâră cenușie ce rămânea strălucitoare timp de câteva secunde. Denning, cea mai mare autoritate în materie de meteoriți, a stabilit că înălțimea primei apariții era între 140 și 160 de kilometri. După părerea lui, meteorul avea să cadă pe Pământ la vreo 150 de kilometri spre răsărit.

La ora aceea, mă aflam acasă, scriind la biroul meu, și cu toate că ferestrele mele dădeau spre Ottershaw, iar jaluzelele erau ridicate – căci pe vremea aceea îmi plăcea să privesc cerul înstelat – n-am văzut totuși fenomenul. Obiectul acela însă, cel mai ciudat din câte ne-au venit vreodată din spațiile nesfârșite, trebuie să fi căzut în timp ce ședeam acolo și, cu siguranță, dacă mi-aș fi ridicat privirea în clipa în care el trecea, l-aș fi zărit. Unii dintre cei care l-au văzut au povestit că zborul său fulgerător producea un fel de șuierat. În ce mă privește, n-am auzit nimic. Mulți locuitori din Berkshire, Surrey și Middlesex trebuie să-l fi văzut trecând, dar vor fi crezut cel mult că e vorba de un meteor. Nimeni, pare-se, nu s-a

sinchisit în noaptea aceea să afle unde căzuse bolidul venit din adâncurile spațiului.

Dimineața însă, foarte devreme, bietul Ogilvy, care observase fenomenul, convins că meteoritul se află undeva pe câmp între Horsell, Ottershaw și Woking, porni în căutarea lui. Îl descoperi într-adevăr, puțin după crăpatul zilei, nu departe de carierele de nisip. Proiectilul făcuse o groapă enormă, iar prundișul și nisipul fuseseră împroșcate vijelios în toate direcțiile, peste drobițe și buruieni, în moviște ce se puteau vedea până la doi kilometri împrejur. Înspre răsărit, bălăriile se aprinseră și un fum subțire, albastru, se înălța în lumina încă nehotărâtă a zorilor.

Cât privește Obiectul însuși, acesta era aproape în întregime îngropat în nisip, printre așchiile de brazi pe care în cădere îi ferfenișase. Partea ce se iveau din groapă avea înfățișarea unui enorm cilindru, acoperit cu o coajă, și având conturul rotunjit de o încrustație solzoasă, groasă și de culoare închisă. Diametrul era de 20 până la 30 de metri. Apropiindu-se, Ogilvy rămase mirat de dimensiunile acestui corp ciudat, mai degrabă de forma lui, căci mai toți meteoriții au, mai mult sau mai puțin, o formă rotundă. Era însă mult prea fierbinte încă, din cauza căderii prin aer, ca să poată fi examinat mai amănunțit. Unele zgomote, destul de puternice, ce păreau să vină din interiorul cilindrului, Ogilvy le atribui inegalității de răcire a suprafeței, căci până atunci nu-i trecuse prin minte că masa aceea ar putea fi goală pe dinăuntru.

Ogilvy rămase în picioare, lângă groapă, examinând înfățișarea ciudată a proiectilului, uimit mai ales de